

Azərbaycandan dünyaya "yaşıl çağırış"lar

"Yaşıl Sumqayıt" İlhəm Əliyevin Sumqayıt 75 illik yubileyini müasir və modern şəhər

Bu günlərdə Bakının evsahibliyi etdiyi BMT-nin İqlim Döyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası respublikamızın mühüm uğuruna çevrildi. Bu mötəbor tədbirin Azərbaycanda keçirilməsi barədə qərar qəbul edilməsi ölkəmizə göstərilən yüksək beynəlxalq etimadın və ehtiramın nümunəsi olmaqla yanaşı, respublikamızın "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişaf'a dair Milli Prioritetlər"ə uyğun olaraq "yaşıl artım" ölkəsi kimi inkişafının qlobal səviyyədə qiymətləndirilməsinin göstəricisidir.

Azərbaycanın "yaşıl artım" ölkəsi kimi inkişafının ən mükemməl nümunələrindən biri noyabrın 22-də şəhər statusu almasının 75-ci ili tamam olan Sumqayıtdır.

Kiçik qəsəbədən böyük şəhərə...

Azərbaycanın inkişaf göstəricilərindən Sumqayıtin rolu daha da yüksəldi

Sumqayıtda ayıldır ki, yubiley ab-havası yaşanır, şəhərin bütün kişi vo prospektləri, park vo xiyanətləri bayram libasına bürünüb. Üstəlik, Vəton mühərribəsindəki Zəfərin növbəti iləndən, COP29 kimi mötəbor bir tədbirin respublikamızda keçirilməsi kimi oləmətdər hadisələr yubiley atmosferini daha da yüksəltdi. Sumqayıtin şəhər statusu almasının 75-ci iləndən sərənən bir yubiley deyil. Bu həm də bir vaxtlar Ulu Öndər Heydər Əliyevin diqqət və qayğısı kimi keçmiş Sovet İttifaqının on qabaqcıl sonnayə mərkəzələrdən birinə çevrildi, bu gün isə yalnız sonnayə deyil, həmdə Azərbaycanın ən gözəl və abad ünvanlarından biri kimi fərqlənən şəhərin keçidiyi inkişaf yollarının, əldə etdiyi misilsiz uğurların tagdimatıdır.

Təbii ki, bu inkişafda Sumqayıtin öz payı, öz yeri olmuşlu idi. Sumqayıtin sonnayə potensialının böyük olduğunu nozora alan Heydər Əliyev şəhərin Azərbaycan İttifaqının tərəfindən təhsilatçıları və qazanıcıları ilə əlaqələndirdi. Beləliklə, sənət illərində Heydər Əliyevin keçmiş İttifaqın qabaqcıllarına surəsindən, Azərbaycanın əldə etdiyi inkişaf göstərilişlərdən Sumqayıtin rolu daha da yüksəldi.

Qeyd etdiyimiz ki, öton əsrin 60-ci illərinə qədər Sumqayıtda əsas etibarlı metallurgiya və kimya müəssisələri yaradılmışdı. Möhə Ulu Öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Sumqayıtda həm də yüngül sonnayə müəssisələri yaradıldı, sonnayen digər sahələri inkişaf etdirildi. Buna misal olaraq əhalinin mösət kimisi mallarına olan tələbatını maksimum ödəmək möqsədilə 1970-ci illərin əvvəllərində yaradılan Sumqayıt Məişət Kimyası Zavodunu

göstərmək olar. Heydər Əliyevin sayında belə bir zavod ilk olaraq Sumqayıtda yaradıldı. Yaxud Superfosfat zəvadında yüksək texnologiya osasında inşa edilən dənəvər superfosfat gübrəsi istehsalatının işə salınmasına göstərmək olar. 1970-73-cü illərdə Üzvi sintez zəvadında bir-birinə ardınca qliseerin, benzol, izobutilen və poliizobutilen, homçinən xlor və diafragma əslisi ilə kaustik soda istehsalı sexlərin fəaliyyətə başlaması, 1974-cü ilde Sintetik Kauçuk zəvadında yüksək markalı kauçuk istehsal edən sexin yenidən qurulması ilə onun istehsal gücünün xeyli artırılması, Kompresorlar zəvadının, Üst trikotaj vo Xovlu İplik fabriklerinin, Süd və Yeyinti möhsulları kombinatlarının yaradılması möhə Heydər Əliyevin ölkəmizə rəhbərliyi dövründə Sumqayıtda sonnayə sahələrinin inkişafı ilə bağlı əldə olunmuş nəaliyyətlərdir.

Sumqayıtın neft-kimya kompleksi üçün Almaniya və Cəxoslovakiya istehsalı olan və on yeni texnologiyalar osasında yaradılmış EP-300 qurğusunun - layihə güclü etilene 300 min, propilene gərə 138 min ton olan nadir kompleksin alınması da Heydər Əliyevin sayında mümkin olmuşdu.

Bütün bunların nəticəsi kimi 1970-80-ci illərdə Sumqayıt öz iqtisadi potensialına görə keçmiş SSRİ məkanından - onun hüdudlarından kənarda təqribən bir şəhər idi. Sumqayıt müəssisələrindən, sonnayen digər sahələri inkişaf etdirildi. Buna misal olaraq əhalinin mösət kimisi mallarına olan tələbatını maksimum ödəmək möqsədilə 1970-ci illərin əvvəllərində yaradılan Sumqayıt Məişət Kimyası Zavodunu

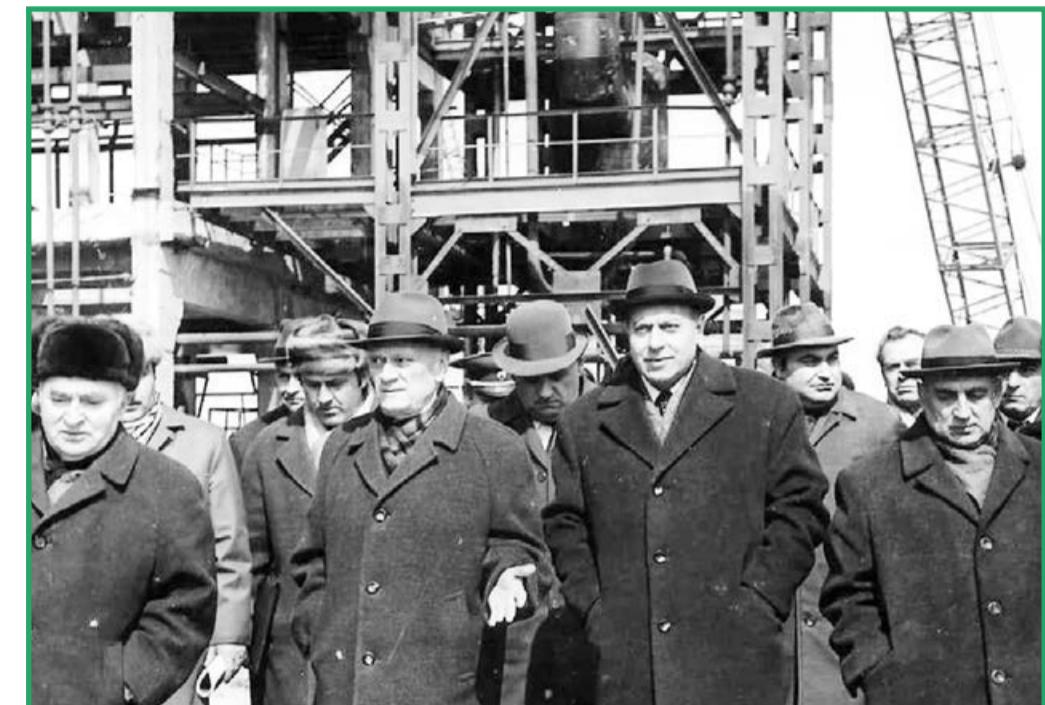
sələrində istehsal olunan möhsullar ittifaqın 700-dən çox şəhərinə xarici dövlətlərə ixrac olunur.

Azərbaycana ilk rəhbərliyi dövründə Heydər Əliyev düz 16 dəfə Sumqayıta səfər edib ki, bu da onun şəhərimizə olan xüsusi diqqət və qayğısimın göstəricisidir. 1974-cü ilde Sumqayıtin 25 illik yubiley tədbirində çıxış edən Heydər Əliyev kimyəvətarların heç də asan olmayan, gərgin, fədakar omayını, əldə olunmuş nəaliyyətlərini yüksək qiymətləndirməklə yanaşı, kimya sonayesinin prioritet inkişaf istiqamətləri adətən fikirlərinə söyleyər, qardaş duran vəzifələrlə bağlı kimyəçilər goləcək üçün fəaliyyət programı ola bileyəcək dəyəri tövsiyələrindən vermişdi.

O dövrənə sonayenin inkişafı ilə yanaşı, Sumqayıt bir şəhər kimi də böyüdü, mikrorayonların sayı artmışdır. Hər əshərdə orta hesabla 80 min kvadratmetr mənzil sahəsi tikilib istifadəyə verildi. Sumqayıtın bir çox məşhur ünvanının da təməli möhə ilərə qoyulmuş və inşa edilmişdir.

Ulu Öndər Heydər Əliyev müstəqil Azərbaycana rəhbərliyi dövründə də ovvəlki kimi Sumqayıtta daim diqqət və qayğı göstərirdi. Bu qayığını nəticəsində Sumqayıt yenidən özündən dərçisli dövrüne qədəm qoydu. 1993-cü il dekabrın 18-də Heydər Əliyev müstəqil Azərbaycanın Prezidenti kimi ilk dəfə Sumqayıt gölmüş, şəhərdə quraşdırılmış yeni telefon stansiyasının açılışında iştirak etmiş.

Bütün bunların nəticəsi kimi 1970-80-ci illərdə Sumqayıt öz iqtisadi potensialına görə keçmiş SSRİ məkanından - onun hüdudlarından kənarda təqribən bir şəhər idi. Sumqayıt müəssisələrindən, sonnayen digər sahələri inkişaf etdirildi. Buna misal olaraq əhalinin mösət kimisi mallarına olan tələbatını maksimum ödəmək möqsədilə 1970-ci illərin əvvəllərində yaradılan Sumqayıt Məişət Kimyası Zavodunu

ləşində iştirak etmiş, Tarix muzeyində olmuş, "Şəhidlər xiyabani" kompleksini ziyarət etmiş, şəhər icra hakimiyyətinin işçiləri ilə görüşərək tapşırıqları yerinə yetirilməsini tömən edib. Ulu Öndər Heydər Əliyev Sumqayıtla bağlı elan etdiyi işlətlərənəməmədən bəri, əsasən şəhərin inkişafına böyük təkan vermişdi. Müstəqillilərində Heydər Əliyev 6 dəfə Sumqayıtda olmuş, müxtəlif tədbirlərdə iştirak etmiş, şəhər ictmayıyyəti ilə görüşmişdir. Bütün bunlar Ulu Öndər Sumqayıtla sumqayıtlılar diqqətinə təzahür iddi.

Məhz Ümummilli Liderin müdrik və uzaqqrən iqtisadi inkişaf modelinin nəticəsi olaraq öton əsrin 90-ci illərində Sumqayıtin yeni ictmai-iqtisadi münasibətlər sisteminə adaptasiyası sürətləndi. Şəhərin sonnayə potensialının bərpası, mövcud müəssisələrin modernləndirilməsi, elmi innovasiyaların tətbiqinən sürətləndirilməsi iştirakçılar tərəfindən həyata keçirilən tədbirlər tez bir zamanda müsbət nəticələrinə göstərməyə başladı.

President İlham Əliyev Sumqayıtin yeni intibahının memarıdır

Ümummilli Lider Sumqayıtin da-ha inkişafını, onun yenidən sonnayə mərkəzi kimi fərqlənməsini, sakinlərinin yüksək rifah içinde yaşamasını istəyirdi. Böyük məmənluqlu olmuşdu.

do uğurlu nəticələr əldə olub. Regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair dövlət proqramlarının uğurla icrası çərçivəsində qarşıya qoyulan vəzifələrin reallaşdırılması Sumqayıti dənəmik inkişaf yoluna çəkib.

Bütövlükündə 21 ilə şəhərdə qazanılan hər bir sosial-iqtisadi uğur canab Prezidentin adı ilə bağdır. Bu illər ərzində Sumqayıt daim Prezident İlham Əliyevin qayğısim hiss etmişdir. Bunu dövlət başçısının Sumqayıt 33 dəfə səfər etməsi də tösdigilər. Bu səfərlərin hər biri ali qayığın tosesəməni dənəmik inkişaf yoluna çəkib.

Öten 21 ilə Sumqayıtin iqtisadi və sosial hayatından baş verənlər göstərir ki, Ulu Öndər şəhərə bağlı bütün arzuları həyata vəsiqə ilə, şəhər Prezidenti İlham Əliyevin müəyyən etdiyi hədəflərə doğru inamlı irəliyər. Təsəddüfi deyil ki, Prezident İlham Əliyevin inkişaf siyasiyətinə nəticə olaraq Sumqayıt tarixi onənələrini sürətli təzahür etdirən şəhərin sonnayə təsəddüfi dənəmik inkişafı təqdirinə qatıldı. Heydər Əliyevin yolu lajıncıda və dəvət edirən Prezident İlham Əliyev bu şəhərin yeni intibahının memarıdır və buradakı inkişaf nümunələri müasir Azərbaycan dövlətinin yüksəlişini özündə simvolizə edir.

Bu dövrə Sumqayıtda yeni sənaye kompleksinin formalşdırılması ayrıca diqqət mərkəzində saxlanılmış və bu məqsədə nail olunmuşdur. Bunun nəticəsi kimi Sumqayıt intensiv sosial-iqtisadi inkişaf prosesləri dövrünü yaşa-mış, şəhərin sonnayə potensialı dəfələrənən yenidən qurulması istiqamətinə artmışdır.

